

Natuurlijke aanpak
van de eikenprocessierups
dmv biodiversiteit
najaar 2017-zomer 2020

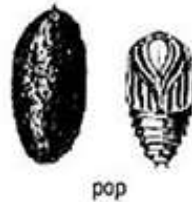
Eikenprocessierups (EPR)

Eikenprocessievlinder

levenscyclus

beperkt ongemak:
brandharen in oude nesten (5-8 j.)

ongemak:
brandharen in lege nesten

veel ongemak:
brandharen van rups

©RD, bron: H.W.A. Jans/Wikimedia/Leen Moraal

Eikenprocessierups

De eikenprocessierups veroorzaakt steeds meer problemen.

De haren die hij afschiet bij stress veroorzaken jeuk en brandblaren.

Bij honden die onder eikenbomen snuffelen en deze haren op de tong krijgen moet soms een gedeelte van de tong worden geamputeerd.

Voor gemeenten is het te duur alle nesten weg te halen, dit weghalen blijkt ook niet tot het gewenste resultaat te leiden.

Daarom is Boermarke Wapserveen in 2017 het project “Natuurlijke bestrijding van de eikenprocessierups d.m.v. biodiversiteit” gestart.

Het project: EPR Wapserveen

De omgeving is het jaar rond aantrekkelijk voor de natuurlijke vijanden van de eikenprocessierups.

De natuurlijke vijanden van de eikenprocessierups komen naar de proeflocatie en blijven daar.

Door de aanwezigheid van de natuurlijke vijanden neemt het aantal eikenprocessierupsen af.

Het is een 3-jarig project.

Zomer 2017 was de nulmeting, de komende 2 jaren gaan we monitoren.

Natuurlijke vijanden: sluipwespen

Natuurlijke vijanden: gaasvliegen

Natuurlijke vijanden: gaasvlieg

- Na de winter worden ze actief en gaan op zoek naar nectar, vooral uit krokussen, sneeuwkllokjes, wilde narcissen, enz.
- Na het paren leggen de vrouwtjes hun eieren bij de eieren van processierups, er zijn dan nog geen bladluizen.
- De eitjes komen uit en de larven van de gaasvlieg eten de jonge processierupsen op. In de zomer halen ze nectar uit schermbloemigen.

Natuurlijke vijanden: holenbroeders

Natuurlijke vijanden: mezen

Mezen zijn holenbroeders, ze nestelen ook graag in nestkastjes. Om mezen naar uw tuin te lokken kunt u 's winters voer neerzetten.

Als de eikenprocessierupsen uitkomen, zo rond april, stop dan met bijvoeren. De mezen gaan dan op zoek naar ander voedsel, o.a. de eikenprocessierups.

Ook de poppen worden door de mezen opgegeten.

Het is belangrijk ieder jaar de nestkastjes schoon te maken.

Koolmees bij nest rupsen

Koolmees haalt pop uit nest

Natuurlijke vijanden: Grootoorvleermuis

Natuurlijke vijanden: Grootoorvleermuis

De grootoorvleermuis eet kevers, motten en insecten, waaronder de eikenprocessievlinder, een nachtvlinder.

Hij leeft in boomholten en ook in vleermuiskasten.

's Winters overwintert hij in holten of gebouwen waar het weinig vriest.

In juni, juli worden de jongen geboren.

De vleermuis trekt niet ver weg , maar kan per nacht wel een afstand van 10 km. overbruggen op zoek naar voedsel.

De proeflocatie: Westeinde Wapserveen

De proeflocatie

Er is gekozen voor een bomenrij met solitaire, vrij jonge eiken.

De strook is 800 meter lang, er staan 70 eiken.

Het betreft de berm onder de bomen, tussen het fietspad en de sloot.

De aanliggende huizen zijn in het project betrokken.

Een boer doet mee met een kruidenrijke grasstrook van 4 meter breed langs de berm.

Als referentielocatie is een stuk met 70 eiken langs de Van Helomaweg gekozen.

Werkwijze in een notendop

800 m berm met eikenbomen.

Zomer 2017 nulmeting.

Berm met streekeigen vaste planten voor gaasvlieg, sluipwespen.

Bloembollen voor omwonenden.

Nestkastjes voor holenbroeders, vooral mezen.

Kasten voor vleermuizen.

Bloemrijke akkerrand van 4 meter breed.

Resultaten voor ieder beschikbaar.

Als het goed werkt mooie bermen en kosten besparing voor bestrijding.

Samenwerkingspartners

Silvia Hellingman – Hellingmanonderzoek en advies bv.

Nils van Ligten – Klavertje Vier ecologisch hovenier

Agrarisch Natuur Drenthe

Inge Vuijk – Ingewerkt communicatie

Vogelwacht Uffelte

Kc De Vuursteen

Omwonenden

Agrariërs

Nulmeting

In de zomer van 2017 zijn feromeenvallen opgehangen. Met behulp van deze vallen worden de mannetjes vlinders gevangen en geteld. Dit bepaalt de nulmeting.

Plantdagen

Plantdagen

In de nieuwsbrief van Dorpsgemeenschap Wapserveen hebben we ons plan uitgelegd en gevraagd of er vrijwilligers waren die ons wilden helpen planten.

Op 2 zaterdagen in oktober 2018 hebben we met een groep van ongeveer 10 vrijwilligers per keer 2400 streekeigen vaste planten geplant.

Na een paar uur planten was het tijd voor een gezamenlijke lunch.

Doel was een hele zomer bloeiende planten in de berm, als voedsel voor de insecten.

2400 planten in 29 soorten

Bollen planten in tuinen van omwonenden

We hebben 20.00 bolletjes van vroege voorjaarsbloeiers uitgedeeld aan geïnteresseerde omwonenden. De bollen zijn door Boermarke Wapserveen beschikbaar gesteld. De bewoners hebben zelf de bollen geplant.

Blauw druifje

krokus

sterhyacint

sneeuwkllokje

buishyacint

Nestkastjes en vleermuizenkasten

Nestkastjes

Via de Vogelwacht in Uffelte hebben we 20 bouwpakketten voor nestkastjes aangeschaft.

Op een vrijdagmiddag hebben we ons project uitgelegd aan de bovenbouw van de OBS in Wapserveen. We hebben samen met de kinderen de nestkastjes in elkaar geschroefd.

Vervolgens hebben de kinderen met de 3D-printer hun namen geprint, deze werden op het door hen gemaakte kastje geschroefd.

In januari zijn de nestkastjes samen met een aantal leerlingen en iemand van de Vogelwacht opgehangen op de proeflocatie. Er is een gaasje voor de vliegopening gemaakt, zodat hij marterproof is. De nestkastjes hangen 40 meter uit elkaar.

Met dezelfde deskundige van de Vogelwacht zijn de nestkastjes gecontroleerd op bezetting en aantal jongen.

In de herfst zijn de nestkastjes schoongemaakt.

Informatie verstrekking

In maart 2018 heeft Boermarke Wapserveen een informatieavond voor alle inwoners van Wapserveen georganiseerd over nuttige insecten in de tuin. We hebben hier een hand-out met tips uitgedeeld.

Startschot project

6 april 2018

Uitzetten gaasvliegen

In april zijn zakjes met larven van gaasvliegen in de bomen gehangen.

Bloemrijke akkerrand

Langs een gedeelte van de projectlocatie ligt een bloemrijke akker-/grasrand van 4 meter breed. Hier kunnen insecten ook zoeken naar voedsel en beschutting.

Metingen

Nestkastjes:

20 kastjes opgehangen, 11 bezet

5 koolmees, 3 pimpelmees, 3 andere vogels

Vleermuizen:

Er is meerdere keren gespot.

Er zijn 4 soorten vleermuizen aangetroffen, helaas geen grootoorvleermuis. Er zit wel een grootoorvleermuiskolonie op ongeveer 5 km afstand.

Nesten eikenprocessierups:

Met feromoonvallen is een betrouwbare schatting van het aantal nesten te voorspellen .

Er waren 165 nesten voorspeld , er zijn er 32 waargenomen.

Op de referentielocatie zijn er 212 waargenomen.

Voorlopig resultaat

- De bloembollen in de tuinen hebben het goed gedaan.
- Door de droogte zijn hebben veel vaste planten het moeilijk gehad, het is nog de vraag hoeveel hier volgend jaar weer van opkomt. Veldinventarisatie najaar 2018 laat toch een hoopvol beeld zien.
- Waarschijnlijk is door het tegenvallende resultaat van de vaste planten de uitgezette gaasvliegenpopulatie volgend jaar niet/beperkt aanwezig.
- Op veel plaatsen in de gemeente Westerveld was er kaalvraat door de EPR van bomen, op onze proeflocatie niet.
- Vooral koolmezen hebben heel veel eikenprocessierupsen en poppen opgevreten. Er zijn duidelijk minder vlinders uitgevlogen dan vorig jaar.

Planning vanaf december 2018

- Boermarke Wapserveen: nestkastjes beschikbaar stellen/uitdelen aan bezoekers kerstfair Wapserveen
- Najaar 2018: akker-/grasrand aanliggende agrariër worden ingezaaid met speciaal inheems EPR-mengsel
- Voorjaar 2019: plaatsen van een insectenhotel in het midden van de proeflocatie
- Verder onderzoek, herhalingsmetingen
- Beoordeling onderzoek door externe stuurgroep/deskundigen team.
- Start formuleren aanbevelingen voor vergelijkbare initiatieven elders
- Actieve communicatie; over aanpak, werkwijze en resultaten

Tweede jaar

- 4 meter bloemrijke rand opnieuw ingezaaid
- Tussenberm niet gemaaid, veel duizendblad
- Opnieuw gaasvlieg larven uitgezet

Resultaten 2^e jaar

- Landelijk heel veel eikenprocessierupsen
- 90 kleine nesten, de meesten zijn compleet leeg gevreten.
- Op de referentielocatie 400 grote nesten
- Op proef locatie 80 % minder rupsen
- Meerder soorten vogels gespot die ze opeten

Leeg gegeten nest epr.

OPMERKELIJK De eikenprocessierups is in het bezit van vele als mans gewaardeerde boomsoorten en veroorzaakt herhaaldelijk getalmenig pieken in aanwinstigheid, waardoor ze als een plaag insect wordt beschouwd.

Westerveld

ACHTERGROND Eikenprocessierups duurzaam bestrijden met natuurlijke vijanden

Boermarke Wapserveen gaat de strijd aan

WAPSERVEEN - De eikenprocessierups, veroorzaakt de laatste jaren de enorme schade overal in de buitengebieden van Westerveld. Dit doet ruig op een vermaarde natuur en heeft toe te voegen gaat Boermarke Wapserveen de strijd aan met natuurlijke bestrijders via biologische bestrijding. Zo wordt de schade aan de eikenprocessierups van het Westerveld in Westerveld. Om een stuk van 500 roden worden dan veranderingen in de bestrijding aangebracht.

De eikenprocessierups heeft in het land een groot aantal natuurlijke vijanden. De bestrijding aan Boermarke Wapserveen gebeurt op een natuurlijke manier. Door een gebied met een eikenbos met eikenprocessierups te maken van de natuurlijke vijanden van de processierups, worden de schade aan de bomen door de processierups beperkt. Het plan wordt ook ondersteund door het Westerveld Natuurpark. Het plan wordt ook ondersteund door het Westerveld Natuurpark. Het plan wordt ook ondersteund door het Westerveld Natuurpark.

Deze aanleg van 500 roden wordt in de komende jaren in Wapserveen gemaakt om het aanpakken van eikenprocessierups te de bestrijding van de eikenprocessierups te ondersteunen.

De eikenprocessierups heeft in het land een groot aantal natuurlijke vijanden. De bestrijding aan Boermarke Wapserveen gebeurt op een natuurlijke manier. Door een gebied met een eikenbos met eikenprocessierups te maken van de natuurlijke vijanden van de processierups, worden de schade aan de bomen door de processierups beperkt. Het plan wordt ook ondersteund door het Westerveld Natuurpark. Het plan wordt ook ondersteund door het Westerveld Natuurpark.

De eikenprocessierups heeft in het land een groot aantal natuurlijke vijanden. De bestrijding aan Boermarke Wapserveen gebeurt op een natuurlijke manier. Door een gebied met een eikenbos met eikenprocessierups te maken van de natuurlijke vijanden van de processierups, worden de schade aan de bomen door de processierups beperkt. Het plan wordt ook ondersteund door het Westerveld Natuurpark. Het plan wordt ook ondersteund door het Westerveld Natuurpark.

De eikenprocessierups heeft in het land een groot aantal natuurlijke vijanden. De bestrijding aan Boermarke Wapserveen gebeurt op een natuurlijke manier. Door een gebied met een eikenbos met eikenprocessierups te maken van de natuurlijke vijanden van de processierups, worden de schade aan de bomen door de processierups beperkt. Het plan wordt ook ondersteund door het Westerveld Natuurpark. Het plan wordt ook ondersteund door het Westerveld Natuurpark.

De eikenprocessierups heeft in het land een groot aantal natuurlijke vijanden. De bestrijding aan Boermarke Wapserveen gebeurt op een natuurlijke manier. Door een gebied met een eikenbos met eikenprocessierups te maken van de natuurlijke vijanden van de processierups, worden de schade aan de bomen door de processierups beperkt. Het plan wordt ook ondersteund door het Westerveld Natuurpark. Het plan wordt ook ondersteund door het Westerveld Natuurpark.

OERwandering De OERwandering is een wandeling van 12,5 kilometer lang die door de OERwandering loopt. De wandeling is bedoeld voor iedereen die graag wandelt in de natuur. De wandeling is bedoeld voor iedereen die graag wandelt in de natuur.

Inloopavond over aanleg rotonde N855 De aanleg van de rotonde N855 is een belangrijk project voor de gemeente. De aanleg van de rotonde N855 is een belangrijk project voor de gemeente.

Particuliere verzameling Verveye in de verkoop Een particuliere verzameling van Verveye is nu in de verkoop. De verzameling bestaat uit een aantal prachtige planten die in de regio van Verveye zijn gevonden.

Mijn ervaring is dat de helen juist met helen, omdat mensen de helen mijden.

Schaar Berghagen

REPORTAGE

Natuur zelf neemt lastige rups te grazen

Om te voorkomen dat de eikenprocessierups verder oprukt, komen inwoners van Wapserveen dit najaar in actie. Sleutelwoorden: natuurlijk en duurzaam.

Tussen de eiken worden planten geplant. De rupsen moeten aantrekken die de afges van de eikenprocessierups eten. © J. de Groot

HANS HUIJES

Van een klein hooiveld in het dorpje Wapserveen, in een zo'n beetje vlak gebied, is een gebied te maken waar in het begin van dit najaar een heel groot aantal eikenprocessierups op zijn of haar laatste dag, namelijk op de laatste dag van zijn of haar leven, zal worden geboren. Het is een gebied waar de eikenprocessierups op zijn of haar laatste dag, namelijk op de laatste dag van zijn of haar leven, zal worden geboren.

Tussen de eiken worden planten geplant. De rupsen moeten aantrekken die de afges van de eikenprocessierups eten. Dit is een gebied waar de eikenprocessierups op zijn of haar laatste dag, namelijk op de laatste dag van zijn of haar leven, zal worden geboren.

Het kan ook anders. Natuurlijke Dierverzameling. Vanaf de natuur wordt de natuurverzameling in Wapserveen. Eerder zijn er al heel veel van deze natuurverzamelingen in Wapserveen.

door op de bomen tussen de eikenbomen, die nu met het blad nog lang is. Het is een gebied waar de eikenprocessierups op zijn of haar laatste dag, namelijk op de laatste dag van zijn of haar leven, zal worden geboren.

Hier vlakbij is een van de eikenbomen. De rupsen moeten aantrekken die de afges van de eikenprocessierups eten. Dit is een gebied waar de eikenprocessierups op zijn of haar laatste dag, namelijk op de laatste dag van zijn of haar leven, zal worden geboren.

Ook koolmezen kunnen meehelpen tegen de eikenprocessierups

De rupsen moeten aantrekken die de afges van de eikenprocessierups eten. Dit is een gebied waar de eikenprocessierups op zijn of haar laatste dag, namelijk op de laatste dag van zijn of haar leven, zal worden geboren.

Hier vlakbij is een van de eikenbomen. De rupsen moeten aantrekken die de afges van de eikenprocessierups eten. Dit is een gebied waar de eikenprocessierups op zijn of haar laatste dag, namelijk op de laatste dag van zijn of haar leven, zal worden geboren.

De rupsen moeten aantrekken die de afges van de eikenprocessierups eten. Dit is een gebied waar de eikenprocessierups op zijn of haar laatste dag, namelijk op de laatste dag van zijn of haar leven, zal worden geboren.

Hier vlakbij is een van de eikenbomen. De rupsen moeten aantrekken die de afges van de eikenprocessierups eten. Dit is een gebied waar de eikenprocessierups op zijn of haar laatste dag, namelijk op de laatste dag van zijn of haar leven, zal worden geboren.

De rupsen moeten aantrekken die de afges van de eikenprocessierups eten. Dit is een gebied waar de eikenprocessierups op zijn of haar laatste dag, namelijk op de laatste dag van zijn of haar leven, zal worden geboren.

Hier vlakbij is een van de eikenbomen. De rupsen moeten aantrekken die de afges van de eikenprocessierups eten. Dit is een gebied waar de eikenprocessierups op zijn of haar laatste dag, namelijk op de laatste dag van zijn of haar leven, zal worden geboren.

'Zo komen we niet vooruit in Drenthe'

NATUURWIJZEN DEZELFDE DEELT DAT HET IN DRENTHEN. Het is een gebied waar de eikenprocessierups op zijn of haar laatste dag, namelijk op de laatste dag van zijn of haar leven, zal worden geboren.

Hier vlakbij is een van de eikenbomen. De rupsen moeten aantrekken die de afges van de eikenprocessierups eten. Dit is een gebied waar de eikenprocessierups op zijn of haar laatste dag, namelijk op de laatste dag van zijn of haar leven, zal worden geboren.

De rupsen moeten aantrekken die de afges van de eikenprocessierups eten. Dit is een gebied waar de eikenprocessierups op zijn of haar laatste dag, namelijk op de laatste dag van zijn of haar leven, zal worden geboren.

Hier vlakbij is een van de eikenbomen. De rupsen moeten aantrekken die de afges van de eikenprocessierups eten. Dit is een gebied waar de eikenprocessierups op zijn of haar laatste dag, namelijk op de laatste dag van zijn of haar leven, zal worden geboren.

Koud voorjaar en vroege stormen nekken fruitpersdag in Ansen

HANS HUIJES

ANSEN De Ernteperiode in Ansen is zeer belangrijk. Het is een gebied waar de eikenprocessierups op zijn of haar laatste dag, namelijk op de laatste dag van zijn of haar leven, zal worden geboren.

Hier vlakbij is een van de eikenbomen. De rupsen moeten aantrekken die de afges van de eikenprocessierups eten. Dit is een gebied waar de eikenprocessierups op zijn of haar laatste dag, namelijk op de laatste dag van zijn of haar leven, zal worden geboren.

De rupsen moeten aantrekken die de afges van de eikenprocessierups eten. Dit is een gebied waar de eikenprocessierups op zijn of haar laatste dag, namelijk op de laatste dag van zijn of haar leven, zal worden geboren.

Hier vlakbij is een van de eikenbomen. De rupsen moeten aantrekken die de afges van de eikenprocessierups eten. Dit is een gebied waar de eikenprocessierups op zijn of haar laatste dag, namelijk op de laatste dag van zijn of haar leven, zal worden geboren.

De rupsen moeten aantrekken die de afges van de eikenprocessierups eten. Dit is een gebied waar de eikenprocessierups op zijn of haar laatste dag, namelijk op de laatste dag van zijn of haar leven, zal worden geboren.

Hier vlakbij is een van de eikenbomen. De rupsen moeten aantrekken die de afges van de eikenprocessierups eten. Dit is een gebied waar de eikenprocessierups op zijn of haar laatste dag, namelijk op de laatste dag van zijn of haar leven, zal worden geboren.

Persberichten

Duizenden krokussen tegen eikenprocessierups

WAPSERVEEN

De laatste jaren bezorgen eikenprocessierupsen in toenemende mate overlast in de buitengebieden van Westerveld. Om deze rupsen op een verantwoorde manier een halt toe te roepen gaat Boermarke Wapserveen ze duurzaam bestrijden via biodiversiteit.

Op zaterdag 21 oktober starten hiervoor de eerste werkzaamheden aan het Westeinde in Wapserveen. Over een strook van 800 meter zullen veranderingen in de bermbeplanting worden aangebracht.

De eikenprocessierups wordt in het land vooral bestreden met pesticiden. De bestrijding door Boermarke Wapserveen gebeurt op een natuurlijke manier. Door een gebied waar veel eiken staan ook aantrekkelijk te maken voor de natuurlijke vijanden van de processierups, verwacht Boermarke de komende drie jaar een afname van het aantal processierupsen. Boermarke gaat hiervoor dertigduizend krokussen en wilde planten in de bermen

Boom met lint aan het Westeinde, Inge Vuijk.

poten, waar sluipvliegen en sluipwespen graag op afkomen. Ook mezen en grootoorvleermuizen behoren tot de natuurlijke vijanden van de eikenprocessierups. Vandaar dat er ook dertig nestkastjes geplaatst gaan worden, net als vier speciale vleermuizenkasten. De duurzame bestrijding van de eikenprocessierups is één van de maatschappelijke initiatieven in Westerveld die door gemeente Westerveld van harte ondersteund wordt.

Behalve op 21 oktober zullen ook op 28 oktober de handen uit de mouwen gestoken worden om de grasbermen om te vormen tot bestrijdingsbermen. Dit gebeurt tussen tien uur 's ochtends en drie uur 's middags, onder de deskundige leiding van ecologisch hovenier Nils van Ligten uit Wapserveen. Boermarke zorgt voor koffie en een lunch. In vervolg hierop gaan de kinderen van kindcentrum de Vuursteen in Wap-

serveen in november nestkasten maken en ophangen. In het voorjaar organiseert Boermarke Wapserveen een informatiebijeenkomst voor iedereen die meer wil weten over deze aanpak. Zodra het eikenprocessierupsseizoen begint zal de bestrijding officieel worden geopend.

Voor meer informatie of wanneer u wilt meehelpen kunt u contact opnemen met Boermarke via boermarke-wapserveen@gmail.com.

Das Mooi 17-10-17

Persberichten

De Westervelder

verschijnt op woensdag
GRATIS huis-aan-huis in de
gemeente Westerveld.

Redactie:

Stationsweg 66,
Postbus 1058,
7940 KB Meppel.
Tel.: 0522 266 144
E-mail:
redactie.westerveld@boom.nl

Correspondenten:

Diever: Jan Blauw,
Gerritsstraat 4,
7981 BS Diever.
Tel. 0521 59 26 61.

Dwingeloo:

Monica Onderstijn-
Gramsma,
Egb. Nijstadlaan 40,
7991 AZ Dwingeloo.
Tel.: 0521 59 21 93.

Advertentie-afdeling:

telefoon: 0522 266 111
fax: 0522 266 197

Advertentie-advisering:

Jan Zoer, tel. 06 150 148 69,
j.zoer@boom.nl

Roelof Dekker,
tel. 06 150 148 70,
r.dekker@boom.nl

Entingheweg 23, Dwingeloo
is het adres voor inlevering
van advertenties.

Kleintjes:

Een boom die is aangetast door de eikenprocessierups.

Boermarke Wapserveen / Inge Vuijk ©

Boermarke Wapserveen bindt de strijd aan met eikenprocessierups

WAPSERVEEN

Eikenprocessierupsen bezorgen de laatste jaren in toenemende mate overlast in de buitengebieden van de gemeente Westerveld. Om deze rupsen op een verantwoorde manier een

halt toe te roepen gaat Boermarke Wapserveen ze duurzaam bestrijden via biodiversiteit. Op zaterdag 21 oktober starten hiervoor de eerste werkzaamheden aan het Westeinde in Wapserveen. Over een strook van 800 meter

worden veranderingen in de bembegroeiing aangebracht. Ook op zaterdag 28 oktober vinden werkzaamheden plaats. Vrijwilligers kunnen meehelpen. Meer informatie via e-mail: boermarkewapserveen@gmail.com

Persberichten

Informatieavond over 'leven in de tuin' boeit

WAPSERVEEN

Boermarke Wapserveen hield afgelopen donderdagavond een informatiebijeenkomst over 'meer leven in de tuin'. Zo'n 50 geïnteresseerden trotseerden de vrieskou om zich in de Wiekslag te laten informeren over nut en noodzaak van meer leven in de tuin. Het werd een zeer inspirerende en boeiende avond vol wetenswaardigheden en tips. Belangrijkste hamvraag was: 'wat kun je zelf doen om

meer leven in en om je eigen habitat te krijgen?' Speciaal voor deze avond had Boermarke Wapserveen ecoloog Anthonie Stip van de Vlinderstichting uitgenodigd. Hij bleek een zeer enthousiast en deskundig verteller. Met veel plaatjes, filmpjes en praktische voorbeelden, ook uit zijn eigen kleine tuin, leidde hij de aanwezigen door de wondere wereld van vriend en vijand van bijen, vlinders en processierupsen.

Bezoekers kregen veel informatie en tips mee. Inge Vuijk

Financiers

provincie Drenthe

Voor meer informatie:

boermarkewapserveen@gmail.com

